Europos LIETUVIS

Nr. 38 (2123) Londonas, 1990 m. spalio 5 d. XLIV

STIPRINKIME IŠEIVIJOS VEIKLĄ

Rugsėjo 22 d. posėdyje Vašingtone Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdyba, išklausiusi dr. K. Bobelio pranešimą iš okupuotos Lietuvos bei susipažinusi su JAV spaudoje pasirodžiusiais dėmesio vertais straipsniais, kreipiasi į lietuvių visuomenę nedelsiant sustiprinti ir paspartinti spaudimą į laisvų kraštų visuomenių ir vyriausybių sąžinę, konkrečiai paremti lietuvių tautos pastangas atstatyti Lietuvos suvereninę, demokratinę valstybę.

Paskutinėmis dienomis, JAV sostinės didžiojoje spaudoje, būtent, „The Washington Post" ir „The Washington Times", pasirodė, šalia pesimistinių žinių, politinių komentatorių Evans ir Novak, C. Meyer ir M. Dobbs optimizmą keliančių pranešimų. Teigiami reiškiniai: galimybė, jog JAV Valstybės Departamento politika galinti pasisukti į teigiamą kryptį Lietuvos bylos atžvilgiu ir, kad Valstybės Departamento analistai jau sutinką su Boris Jelcino nuomone, kad prieš tris metus Gorbačiovas praleidęs progą ramiai leisti Pabaltijos tautoms atstatyti nepriklausomybę. Iš kitos pusės, nerimą kelia žinia, kad Sovietų Sąjungos prezidentas Gorbačiovas grasinąs Lietuvos Respublikoje panaudoti „prezidentinę galia", t.y., įvesti apgulos ir karo stovį.

VLIKas iš naujo kreipiasi į lietuvių visuomenę, įskaitant organizacijas ir privačios iniciatyvos grupes, ryžtingiau pakelti savo balsą už Lietuvos laisvę. Šiuo metu kiekviena diena yra kritiška ir lemtinga Lietuvai. Todėl neturime teisės stovėti nuošalyje, nes dabar mūsų veikla ir talka gali pagreitinti tautos kelią į nepriklausomybę.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo K-tas

VLIKO PIRMININKAS GRĮŽO IŠ LIETUVOS

Po dviejų savaičių apsilankymo Lietuvoje, VLIKo pirmininkas dr. K. Bobelis sugrįžo į JAV rugsėjo 20 d.

Rugsėjo 22 d. Vašingtone įvyko VLIKo valdybos posėdis, kuriame dr. Bobelis plačiai pranešė apie savo kelionės įspūdžius, turėtus pasimatymus, nušvietė dabartinę Lietuvos politinę bei ekonominę padėtį ir esamas bei galimas perspektyvas atstatyti Lietuvos nepriklausomybę. Pirmininkas pabrėžė, kad absoliuti dauguma siekia ir tikisi pilnos nepriklausomybės, nors yra nemažai skirtingų nuomonių kokiais keliais, kokiais metodais tai būtų galima praktiškai įgyvendinti.

Sunki ekonominė padėtis, o dar žymiai pabloginta buvusios Sovietų Sąjungos blokados, labai negatyviai veikia į visų lietuvių galvoseną ir taip pat apsunkina Aukščiausios Tarybos ir vyriausybės bendrą darbą.

Yra gan didelė baimė, kad Gorbačiovas gali įvesti prezidentinę diktatūrą, norėdamas sustabdyti lietuvių laisvės aspiracijas, ir net artimiausioje ateityje pradėti naują ekonominę blokadą.

Naktinė, Burokevičiaus vadovaujama Maskvai atsidavusi komunistų partija, kartu su šovinistiškai nusiteikusiais rusais, lenkais ir įvairiais Maskvos infiltratoriais ardo lietuvių vienybę, bando griauti lietuvių pasitikėjimą savo vadovais ir labai trukdo Aukščiausios Tarybos ir vyriausybės darbus.

VLIKo pirmininkas savo ilguose pasikalbėjimuose su ministre pirmininke K. Prunskiene, pavaduotoju A. Brazausku, užsienio ministru A. Saudargu ir kitais ministrais, Aukščiausios Tarybos pirmininku A. Landsbergiu, pavieniais deputatais, įvairių politinių grupių bei partijų atstovais, Laisvės Lygos atstovu A. Terlecku, kunigais ir bendrai visais sutiktais lietuviais ypatingai pabrėžė didelę svarbą ir reikšmę bendromis jėgomis, konsoliduotai siekti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir dėti visas pastangas surasti kelią vieningam darbui, nes mūsų pagrindiniai priešai šiandien tebėra internacionalinis komunizmas ir šovinistinis rusų imperializmas. Taip pat negalima užmiršti ir nematyti galimo pavojaus iš lenkų Vilniaus klausimu.

VLIKo pirmininko apsilankymas Lietuvoje buvo plačiai aprašytas beveik visuose laikraščiuose.

Bendrai, Lietuvoje VLIKo pirmininko apsilankymas buvo labai mielai ir nuoširdžiai priimtas. Buvo išreikšta daug simpatijų ir pagarbos už VLIKo ilgametę kovą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo darbuose.

VLIKo *ELTA*

Lietuvos skautės prie informacijų stalo Sąjūdžio konferencijos metu. Nuotrauka: R. Eidukevičiaus.

LIETUVA — EUROPOS ŠIRDIS IR CENTRAS

Kad Lietuva Europos centras, nėra didesnė naujiena. Geografai tą visada žinojo. Netgi apytikrį tašką, kuris „klaidžiojo" tarp Maišiogalos ir Pikeliškių, Vilniaus rajone. 1989 m. balandžio mėnesį atsikūrus Lietuvos Geografų draugiją (įkurta 1934 metais) tuo klausimu buvo susidomėta iš naujo. Teko rašyti įvairioms užsienio geografinėms įstaigoms, lankytis geografų draugijose, turinčiose senas profesionaliosios geografijos tradicijas. Didžiosios Britanijos Karališkoji Geografų draugija nurodė ir rimčiausią šio klausimo tyrinėtoją — Prancūzijos Nacionalinį Geografijos institutą.

Ir štai neseniai, liepos mėnesį Lietuvą pasiekė šio instituto generalinio direktoriaus dr. Žano Fransua Karezo (Jean-Francois Carrez) laiškas, adresuotas Lietuvos Geografų draugijos prezidentui. Instituto generalinis direktorius patvirtino, kad iš tiesų būtent mano mokslinė įstaiga — Nacionalinis Geografijos institutas 1989 m. pateikė Europos centro apibrėžimą. (...) Gautos tokios Europos centro koordinatės 54° 54'N ir 25° 19'E". Laiške paminima ir pavardė inžinieriaus-geografo Affholder, vadovavusio šio centro koordinačių nustatymui.

Prie laiško pridėtas ir ypač svarbus moksliniu požiūriu dokumentas — darbo metodika, panaudotas priemonių ir kriterijų aprašymas. Kaip geografas galiu daryti vieną išvadą — tai kruopščiai moksliškai pagrįstas darbas, atliktas ypač atsakingai. Be to, darbo autoriai yra ištyrinėję ir ankstesnius panašius bandymus. Netgi kritikai (bet geranoriškai juos vertindami) autoriai nurodo, kad Europos centras, kaip taškas, tarp įvairių Europos ribų nustatymo atvejų, galėtų skirtis tik vienu šimtu metrų. Toks tikslumas, galima sakyti, šiandien yra absoliutus. Taškui nustatyti buvo naudojamas gravitacinis metodas. Tarp panaudotų žemėlapių: Europos žemyno ir jo valstybių topografiniai žemėlapiai, aero ir kosminės nuotraukos, didelio tikslumo gaublio spaudinių originalai, ir kita tarptautinės elipsoidės informacinės kartotekos, esančios Prancūzijos Nacionalionio geografijos institute, medžiaga.

Tokio darbo patys Lietuvos geografai negalėjo atlikti ne tik dėl to, kad tai daug lėšų reikalaujantis tyrimas, bet ir dėl to, kad neturime ne tik kitų Europos valstybių, bet ir savo žemėlapių, kurių dalis yra iki šiol po devyniais užraktais. Ar ne paradoksas, kad prancūzai geografai nustatė, kad Europos centras yra Lietuvoje, patikslinimui naudojosi ne iš Lietuvos, o iš JAV Vidaus reikalų departamento (United States Board on Geographic Names) gauta kartografine medžiaga. Apverktina ir skubiai taisytina mūsų kartografijos padėtis, būtina kuo greičiau sukurti nacionalinę kartografiją.

Taigi Lietuvoje yra jau moksliniais dokumentais pagrįstas Europos centro taškas. Jis yra Vilniaus rajone, važiuojant naujuoju plentu link Molėtų. Čia Purnuškių, Radžiulių ir Pikeliškių kaimų bei Sužionių girininkijos susikirtime turėtų iškilti stela ir kitas paminklas, žymintis tą vietą. Iš tikrųjų nuo kalvelės (ant kurios ir turėtų iškilti atžyma) atsiveria akiai nuostabiai patrauklus lietuviškas kraštovaizdis: viliojančiai traukia Gerijos ežeras, kurio pakrantės augaluose vasaros saulėje pliuškena žuvys, o vanduo traukia pasimaudyti ir valtele pasiirstyti. Šalio jo dunkso ledynų suformuotas Bernotų piliakalnis. Vėlią naktį gerai įsiklausęs čia dar gali išgirsti į Amžinybę nuėjusių protėvių tylią kalbą ar skaudžią raudą ir ramų žirgų prunkštimą. Piliakalnio papėdėje esančioje pelkutėje, sako, ir dabar naktimis klajoja ugnelės — neramios dvasios paklydėlės. O gal ten dega užkasti lobiai? O pietuose siena stoja Sužionių miškai, kur dar mažiau nei prieš 500 metų aukuruose vaidelučių kurstoma traškėjo šventoji ugnis. Šalimais viena po kitos naujuoju Vilniaus-Molėtų plentu zvimbia įvairiaspalvės ir įvairaus dydžio automašinos su įvairiausiais kroviniais atostogų išsiilgusiais ar beskubančiais biznio žmonėmis... Ką gi, Lietuva — paskutinis Europos pagonių kraštas, jauniausioji krikščionių sesuo.

Lietuvoje yra Europos centras, o pati Lietuva panaši į širdį. Gal tai ir simboliška, nes esame emocingi, jautrūs, nors mokame ir nuoskaudą užgniaužti ir skriaudą atleisti. Esame išdidūs, nors ne visada palaikome vienas kitą ir dėl to gal ne kartą laisvę praradę. Esame nuolankūs, bet užsispyrę siekdami tikslo, sėslūs, bet nespjaunantys į amerikas ar vokietijas. Gal nelaisvės metai, svetimųjų valdžios, jų primetamos kalbos ir religijos darė lietuvius labiau Rytų mistikais, nei aktyviais vakariečiais, privertė nusilenkti, bet nesuklupti, užgniaužti karčią ašarą, bet išsaugoti senolių dainas, lietuviškąją dvasią, darbštumą ir tradicijas.

Išsaugoję lietuviškumą, pagonių dvasią perpynę su krikščioniškąja kultūra, Vakarams esame įdomūs ir patrauklūs. Dar patrauklesni galime tapti pakėlę kultūrą, išplėtoję ekonomiką. Todėl nėra kitos išeities Lietuvai ir nėra lengvsnio kelio kaip darbo kelias. Tik tas kelias gali išvesti Lietuvą iš užguitumo, ekonominio ir moralinio nuosmukio ir atvesti į Europą. Nepaseno didžiojo lietuvio Maironio žodžiai: „Prikelkim darbais Gedimino tėvynę! Priminkime Vytauto Didžiojo ribas! Prižadinkim kalbą, ką proseniai gynė, ir vardą, kurs vietą Europoj atras.".

Prof. Stasys Vaitekūnas

Lietuvos geografų draugijos prezidentas

SAUGO LENINĄ

Ginkluoti sovietų kariai Vilniuje dieną ir naktį saugo Lenino ir generolo Černiachovskio paminklus Vilniuje. Kaip žinoma, pastaruoju metu kituose didesniuose Lietuvos miestuose — Kaune, Šiauliuose — miesto savivaldybių sprendimu, Lenino ir kitų sovietų vadeivų paminklai buvo iškeldinti iš centrinių aikščių. Lietuvos vyriausybės atstovas A. Čekuolis ispanų žinių agentūrai pranešė, kad Vilniaus miesto savivaldybė stengiasi susisiekti su miesto centre palaidoto generolo Černiachovskio giminėmis ir jiems pritarus, generolo palaikus ir ten pat stovintį paminklą perkelti į karių kapines.

LIETUVOJE

Socialistų misija Lietuvoje

Rugsėjo 8 d. Vilniuje viešėjo Socialistų Internacionalo atstovų grupė — Vokietijos, Danijos, Norvegijos, Švedijos, Ispanijos, D. Britanijos ir Suomijos socialdemokratų partijų sekretoriai tarptautiniams ryšiams. Grupei vadovavo Socialistų Internacionalo generalinis sekretorius Luisas Ajala.

Delegacija domėjosi Lietuvos visuomeninio politinio gyvenimo pokyčiais bei ekonomikos problemomis ir Lietuvos socialdemokratų veikla. Misijos dalyviai susitiko, taip pat, su kitų politinių partijų ir visuomeninių organizacijų atstovais. Juos priėmė AT pirmininkas V. Landsbergis.

Vizito tikslas — užmegzti ryšius su įvairiomis Pabaltijo politinėmis jėgomis, geriau susipažinti su atsikūrusiomis socialdemokratų partijomis ir iš arčiau pasižiūrėti į šiame regione vykstančias permainas. Iš Vilniaus svečiai išvyko į Latviją, o po to — Estiją.

Įvykusioje spaudos konferencijoje, atsakydamas į žurnalistų klausimus, Socialistų Internacionalo generalinis sekretorius L. Ajala pasakė, kad savarankiškos Lietuvos komunistų partijos tikslai bei siekiai yra artimi toms vertybėms, kurias gina socialdemokratai, bet Socialistų Internacionalas neskuba ją, kaip ir kitas Rytų Europos buvusias komunistų partijas, dabar pakeitusias savo plunksnas, priimti į savo šeimą.

Žuvo naikintuvo pilotas

Rugsėjo 10 dieną Italijoje demonstracinio skridimo metu prie Treviso miestelio sudužo sovietų karinis lėktuvas — naikintuvas SU27. Avarijoje žuvo lėktuvo pilotas Rimantas Stankevičius ir vienas antžeminės tarnybos darbuotojų. Aštuoni asmenys sužeisti.

Rimantas Stankevičius — marijampolietis, bet su žmona Irena, kuri yra lietuvaitė, ir sūnumis Algiu ir Gintaru gyveno prie Maskvos, kur kaip lakūnas bandytojas aviacijoje dirbo jau 28 metus. Rugsėjo 15 d. a.a. R. Stankevičius buvo iškilmingai ir su religinėmis apeigomis palaidotas Aukštųjų Šančių karių kapinėse.

Nelaimingas atsitikimas

Rugsėjo 13 dieną Jurbarko rajone žuvo 12 sovietų armijos kareivių. Jie važiavo sunkvežimiu keliu Tauragė-Eržvilkas. Posūkyje prie Pašaltuonio mašina apvirto ir užsidegė. Vietiniai gyventojai išgelbėjo tik septynis karius. Dvylika žuvo liepsnose.

Remia mokslo įstaigas

Lietuvos vyriausybė iš Lietuvos valstybės biudžeto paskyrė daugiau kaip po milijoną rublių Vytauto Didžiojo universitetui ir Lietuvos policijos akademijai išlaikyti.

Gamins laikraštinį popierį

Nesant galimybei pakankamai gauti laikraštinio popieriaus iš užsienio, Lietuvos vyriausybė nutarė atnaujinti tokio popieriaus gamybą Naujųjų Verkių popieriaus fabrike.

Išeivijos teatrų gastrolės

Rugpjūčio 12-24 dienomis Lietuvoje viešėjo du išeivijos teatro megėjų kolektyvai. Jie gastroliavo Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Panevėžyje, Klaipėdoje ir Rokiškyje. Toronto „Aitvaras" parodė V. Alanto dramą „Aukštadvaris", o Hamiltono mėgėjų teatras „Aukuras", kuriam vadovauja Elena Dauguvietytė-Kudabienė, suvaidino Antano Rūko komediją „Bubulis ir Dundulis". Abu spektaklius žiūrovai sutiko šiltai.

Baltijos savaitė — ekologija

„Atgajos" bendrija š.m. rugsėjo mėnesį Palangoje surengė „Baltijos savaitę" — ekologinę konferenciją, kurioje dalyvavo vyriausybės nariai ir srities specialistai.

Liuteronų Šventė Lietuvoje

Šių metų liepos 29 d. iškilmingų pamaldų Tauragės M. Mažvydo bažnyčioje metu įvyko Lietuvoje precedento neturintis aktas. Pirmą kartą čia kunige buvo ordinuota moteris. Tai mano pasakojimo herojė Tamara Kelerytė-Šmit. Ji kartu su vyru Bernardu, gimnazijos mokytoju ir vargonininku, atvažiavo į Lietuvą iš Vakarų Vokietijos. Taip Dievas padėjo ir tokia buvo Tamaros svajonė — būti ordinuotai savo gimtinėje. Ordinacijoje dalyvavo Latvijos archivyskupas Karlis Gailytis, Rusijos vokiečių vyskupas Karl Kalninš, Amerikos liuteronų bažnyčios atstovas dr. David Nelson su žmona ir dukra taip pat „Tėviškės" parapijos Čikagoje kunigas-klebonas Hansas Dumpys su žmona Donna ir vyskupas Jonas Kalvanas.

Šventinis šurmulys pagavo visą Tauragę. Čia gausiausiai liuteronų parapija. Sinodo dieną gatvė ir alėja esančios šalia bažnyčios buvo pavadintos didžiojo švietėjo ir mokytojo Martyno Mažvydo vardu. Seniai Tauragė, įsikūrusi atokiau nuo sostinės, prie pat prūsų sienos, regėjo tokią gausybę svečių iš užsienio ir įvairiausių Lietuvos kampelių. Visos 38 parapijos atsiuntė atstovus dalyvauti Sinode ir Ordinacijos šventėje.

Po pamaldų parapijų atstovai sveikina, linki, kviečia atvažiuoti į parapijas laikyti pamaldų, prašo neišvažiuoti, likti Lietuvoje. Ordinantė skendi gėlėse, skruostais riedi džiaugsmo ašaros.

Rytojaus dieną pamaldos Batakių bažnyčioje. Čia kunigavo ir su šeima gyveno kunigas Adolfas Keleris. Daugelis parapijiečių gerai prisimena Tamaros tėvelį ir ją pačią, tada dar visai mažutę. „Kokia panaši į tėvelį", „Tikra mama!" — girdžiu moterų balsus.

Zakrastijoje apsivilkusi kunigišką rūbą, Tamara žengė bažnyčios link. Tuo pačiu takeliu kadaise ėjo tėvas, dabar štai duktė... Pirmoji moteris kunigė, lietuvė. Eina ori ir susikaupusi. Bažnyčia pilnutėlė, nors ir pirmadienis, jokio kuždesio. Kunigė Kelerytė sakys pamokslą! Skamba minkštas ir įtaigus Tamaros balsas su lengvu vokišku akcentu. Moterų akyse žiba ašaros.

Parapijos pirmininkas Artūras Brynas, atvažiavęs, kaip ir dera jo stotui, arkliu pakinkyta brika, o po pamaldų surengė karališkas vaišes: sūris, medus, naminis tortas. Iki sutemų nesiskirstė žmonės; visi norėjo pasidalinti prisiminimais, papasakoti, kartu nusifotografuoti.

Kitos dienos rytui išaušus, sėdome į Šmitų „Volksvageną" ir sukame į prūsus, link Mažosios Lietuvos. Lauksargiai, Pagėgiai, Šilutė. Čia mūsų laukia čikagiškis kunigas Dumpys su žmona. Apžiūrėję Šilutės bažnyčią, skubame tolyn, — vakare pamaldos Klaipėdoje.

Štai Saugos. Didelė, originalaus stiliaus bažnyčia. Kunigas D. Fetingis, pastebėjęs šventoriuje žmones, atskuba su raktais. Erdvus, naujai išdažytas bažnyčios vidus. Galima ištikrųjų jaustis saugiai Saugose. Gal todėl Bernardas sėda prie vargonų. Iškart aišku — vargonuoja profesionalas. Neužilgo suskambo ir švelnus Donnos sopranas. Ar dažnai nūnai šioje bažnyčioje skamba tokia dieviška muzika?

„Liuteronų čia nedaug liko, tačiau laikomės. Patys dažėm, patys remontavom, patys vargonams balsus iš skardos dirbom", — kaip visada optimistiškai kalba kun. D. Fetingis.

Toliau Vanagai. „Kokia jauki bažnyčia!" — stebisi svečiai. Skaitome senus parapijiečių sąrašus ant sienų. Čia vaikščiota ir Ievos Simonaitytės. „Vaikai, prie knygų", — kartoju mintyse Simonaitytės Karaliaus ištartus žodžius. O mūsų vaikai, ar jau sugrįžo prie Knygų? Mūsų pareiga juos paraginti: vaikai prie Knygų!

Iš tiesų daug knygų atradome mažytėje medinėje ir jaukioje Priekulės bažnytėlėje. Praeito šimtmečio relikvijos: giesmynai, psalmynai, Biblijos, katekizmai, dailiomis krūvelėmis surikiuoti ant fizharmonijos. Imkite ir skaitykit...

Kunigas H. Dumpys jau sakykloje. Tokį ritualą jis atlieka kiekvienoje lankytoje bažnyčioje. Lėtai ir iškilmingai pakyla sakyklos laipteliais, apžvelgia suolus, pakelia akis į vargonus, glosto sakyklos ranktūrius. Kokios mintys aplanko kunigą-kleboną tuo metu? Gal jis vaizduojasi suoluose susėdusius dorus lietuvninkus sekmadienio pamaldose. Gal mato save dar nekonfirmuotą vaiką su giesmynu rankose. Ar galėjo tada įtarti, kad neužilgo į jo mažą ir nepriklausomą Lietuvą įriedės rusų tankai, ir, kad reikės ieškoti tėvynės svetur. Ar galėjo tada nujausti, kad po tiekos metų vėl čia sugrįš ir stovės šioje sakykloje...

Netoli Priekulės kunigo H. Dumpio gimtinė. Mažose kaimo kapinaitėse išniekinti žmonių kapai. Nerandame žodžių tai įvardinti. Regiu kupinas siaubo Donnos akis. Nereikėjo šiai gležnai amerikietei šito matyti. Tačiau tai yra. Kokia juoda tuštuma dar žmonių sielose. Ilgai mus dar slėgė pusės amžiaus dvasinės baudžiavos, kur melas ir prievarta buvo vienintelė religija, kur buvome alinami, skaldomi nužmoginami.

Klaipėdoje mus pasitiko kunigas K. Moras. Klaipėdiškiai pamaldas laiko Jono parapijos name, kol bus atgauta bažnyčia. Susirinko daugiau kaip šimtas žmonių. Prie altoriaus be kunigo K. Moro stoja svečiai kunigai. Pamoksle kunigės pasakyti žodžiai, kad iš akligatvio būtinai reikia išeiti, nors tai ir būtų labai sunku, buvo ypač prasmingi. Jaunieji giedotojai pagiedojo keletą modernių giesmių. Pastebėjau nuostabą ir nepritarimą senyvos lietuvininkės veide, — giesmės buvo džiaugsmingos ir net drįstu sakyti, linksmos. Lietuviui tai neįprasta. Nieko, mamike, nusiramink, gerai, kai jauni štai taip ateina ir gieda. Suskaičiuoju, 19, kartu su vargonininke Virginija Tumelionyte, kuri beveik neišsiskyrė iš tų simpatiškų vaikiukų. Ačiū Dievui, mūsų tikėjimo šaknys išliko sveikos; štai kokios puikios atžalos!

Kai pasiekėme gražią kunigo K. Moro pilaitę Girkaliuose, netoli Palangos, saulutė jau ilsėjosi Baltijos jūroje.

Ankstų rytą, atsigaivinę Lidijos Morienės kava, jau laukėme eilutėje prie perkėlos į Kuršių Neringą. Kun. Dumpys pamiršo pasiimti pasą, tenka grįžti, blogas ženklas, — kažkas pajuokavo. Mat Neringa TSRS, kuri vis dar mus „globoja" pasienis, tikrinami asmens dokumentai ir leidimai. Leidimai kišenėje, juos parūpino klaipėdiškis Ansas Sprogys, jis ir lydi mus. Žuvėdroms klykiant siūbuojančiu keltu persikeliame į Neringą. Čia pat ir sargybos postas. „Negalima!" — griežtas balsas, — „Užsieniečių neleidžiame". Tuoj sumetam, kad reikia juos papirkti. Mūsų amerikonai atrado pokelį „Marlboro", kramtomos gumos, ir, šiek tiek „pasibranginęs" pareigūnas pamojo ranka: važiuok!

Pro automobilio langus uodžiame gaivinantį pušų ir jūros kvapą. Pirmyn! Iš tolo kelią rodo raudonas Juodkrantės liuteronų bažnyčios bokštas. Sustojame. Bažnyčia užrakinta. Mane persmelkia negera nuojauta. Netrukome surasti keletą katalikių davatkėlių, kurios, perkalbėdamos viena kitą, pasakojo bažnyčios „atgavimo" istoriją. Dar pernai čia glaudėsi Miniatiūrų muziejus. Jauki liuteroniškos bažnyčios aplinka, vėsus oras, skoningi eksponatai nuvydavo kelionės nuovargį, grąžindavo dvasios pusiausvyrą. Iš lango vitražo žvelgia garbusis neringiškis Liudvikas Rėza. „O kur Rėza?" — tarsi atsibudau iš sapno. „Ogi sudaužė, kai iškraustė muziejų". Pamažu dužo ir mano viltys, kad niekas neturi teisės užgrobti mūsų bažnyčių, kad mums reikia padėti, nes mes — maža mažos tautos mažuma, ir todėl esame jautrūs, greit pažeidžiami. Dar neviskas prarasta. Reikia atkurti Juodkrantėje liuteronų parapiją, kuri pakovotų dėl savo teisių. Kinigas Hansas susimąstęs, apimtas kažkokios ypatingos nuotaikos, vaikščiojo aplink bažnyčią, lietė jos sienas, palietė ir naujai šventoriuje pastatytą menišką kryžių. Paskui ranka parodė pušynėlio pusėn: „Čia stovėjo senoji klebonija", vėliau kiek patylėjęs, negarsiai tarė: „Jeigu atsikurtų parapija, gal grįžčiau čia klebonauti. Šitoks grožis!"

Slogią nuotaiką šiek tiek paskaidrino Raganų kalne liaudies menininkų įkurdinti pasakų personažai, velniai su raganomis.

Kristina Ivanauskienė

(Bus daugiau)

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

PAKAKTŲ DVIEJŲ FONDŲ

Sugrįžęs iš užsienio radau „Europos Lietuvio" 34 numerį, kuriame buvo išspausdintas S. Kasparo laiškas. Žinoma, dėl fondų ir kitų reikalų mes galime ginčytis, nes gyvename demokratiniame krašte. Tačiau su S. Kasparu į bet kokius debatus aš nesu pasiruošęs eiti. Jis visada turi daug ką pasakyti, jis viską žino, sakosi esąs lietuviškiems reikalams daug padaręs, tad gal nėra prasmės jam aiškinti. Kaip pavyzdžiui A. Kuliuko visai įdomų ir prasmingą straipsnį dėl šalpos fondų ir naujai įtrauktos į lietuvišką gyvenimą jaunimo veiklos.

Mes visi žinome, kad šiame krašte yra labai daug labdaros organizacijų. Tačiau, atrodo, kad S. Kasparas nežino, kad tų fondų veikla yra tvarkoma pagal valstybės įstatymus, kurių pirmasis buvo britų parlamento priimtas 1601 metais, o dabar labdaros veikla yra tvarkoma 1960 m. įstatymu (Charities Act 1960), pagal kurį visos šalpos organizacijos turi registruotis „Charity Commissioners" įstaigoje. Girdėjau, kad yra paruoštas naujas įstatymas, nes yra šalpos organizacijų, kurių vadovybės surinktas aukas deda į savo kišenę. S. Kasparo teigimas, kad aukas jo vedamai labdaros organizacijai gali nurašyti nuo mokesčių, yra neteisingas. Taip pat nėra teisingas jo pasakymas: „kaip tos organizacijos tvarko savo fondus ... yra tų organizacijų reikalas". Pagal įstatymą labdaros reikalams surinkti pinigai turi būti panaudoti tik tam tikslui, kuriam aukų rinkėjai skelbė.

Rašydamas, kad mums lietuviams šiame krašte užtektų dviejų Šalpos organizacijų, turėjau galvoje, kad šiame krašte yra mažai lietuvių ir prisilaikydamas mūsų himno žodžių „vienybė težydi", maniau, kad to mes visi turime dabar prisilaikyti, ir kad Raudonojo Kryžiaus Fondas pasirūpins parama visiems — suaugusiems ir vaikams.

P.B. Varkala

AUKOJU SPAUDAI

Siunčiu prenumeratą už „Europos Lietuvį" ir kalendorių, viso 55 svarus. Atsiskaitykite ir kas liks aukoju lietuviškai spaudai paremti.

M. Valikonis, Preston

PREZIDENTAS G. BUSH SUSITIKO SU TAUTYBIŲ ATSTOVAIS

Rugsėjo 26 d. Hyatt Regency O'Hare viešbutyje, Chicago, Illinois, Veteranų Administracijos sekretorius Edward Derwinski sukvietė Amerikos tautybių atstovus pasimatymui — apskrito stalo pasikalbėjimui („round table discussion") su prezidentu Bush. Sekretorius Edward Derwinski, jau daugelį metų yra įsitraukęs į tautybių veiklą ir yra didelis lietuvių draugas. Dabar jis yra paprašytas prezidento Bush prie savo tiesioginių pareigų, kaip veteranų reikalų sekretorius, taip pat koordinuoti tautybių veiklą.

Atvykusį prezidentą pristatė ir su tautybių atstovais supažindino sekretorius Edward Derwinski.

Prezidentas pasakė žodį apžvelgdamas pagrindines pasaulį liečiančias problemas: Sovietų Sąjungoje vykstančius pasikeitimus, Rytų Europos atgimimą, Pabaltijo valstybių kelią į nepriklausomybę, pabrėždamas, kad jis Pabaltijos valstybių laisvės aspiracijas remia, artimųjų rytų įvykius ir JAV sąmatos problemas.

Po to septyniolikos tautybių atstovai turėjo progą asmeniškai statyti prezidentui Bush klausimus įvairiomis temomis. Lietuvius atstovavo dr. K. Bobelis, C. Oksas ir J. Lendraitis. Lietuviai iškėlė esančias problemas Lietuvoje, galimą naują ekonominę blokadą, atidėliojamus pasitarimus su Maskva, ekonominę krizę ir t.t. Prezidentas labai nuoširdžiai aiškino iškeltus klausimus, kai kuriuos referavo saugumo tarybos asistentui ir vėl pabrėžė JAV įsipareigojimą dėl Pabaltijos valstybių nepriklausomybės.

Dr. K. Bobelis įteikė Prezidentui asmenišką ministrės pirmininkės Kazimieros Prunskienės laišką, kurį jis atvežė iš Vilniaus.

VLIKo *ELTA*

MAŽOSIOS LIETUVOS REZISTENCINIO SĄJŪDŽIO *LAIŠKAS*

Mažosios Lietuvos lietuviams kur jie begyventų rūpi, kad jų tėvų žemė nusiaubta baisaus genocido, nelik tų už prisikeliančios nepriklausomos Lietuvos ribų. Galutinis Mažosios Lietuvos likimas pareis nuo mūsų visų sugebėjimo reikiamu rimtumu ir pramatymu kelti aikštėn šiandieninę klaikią to krašto būklę plačioje tarptautinėje plotmėje, o tuo labiau savųjų tarpe. Spausdiname Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio suvažiavimo atstovų laišką Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos pirmininkui Vytautui Landsbergiui.

Didžiai gerbiamas Pone Pirmininke,

Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio suvažiavimas 1990 m. rugsėjo 2 d. įvykęs Chicagoje, sveikina Lietuvos vyriausybės ryžtingas pastangas atstatyti Lietuvos valstybę. Jūsų darbams ir pastangoms nuoširdžiai pritaria už tėvynės ribų gyvenanti tautos dalis.

Okupacinė tvarka žiauriai nuteriojo Lietuvą. Dar skaudesnis likimas ištiko Mažąją arba Prūsų Lietuvą. Baisus genocidas sunaikino mūsų genčių gyvenimą trukusį tūkstančius metų. Tačiau jis negali išbraukti tautos amžių istorijos, negali sunaikinti to krašto žmonių sukurto kalbinio ir kultūrinio palikimo nei jų kūrėjų bei darbuotojų kapų Nemuno ir Priegliaus krantuose. Niekas neturi galios pašalinti Baltijos gyvenimo erdvės, skirtos lietuvių tautai, nei jos laisvės troškimo nuo seniausių laikų.

Kai tauta keliasi nepriklausomam gyvenimui, Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio suvažiavimas prašo Lietuvos vyriausybę nepalikti mūsų brangios tėviškės mirtinoje tyloje laisvės rūpesčiuose ir darbuose.

Pasirašė: Algis A. Regis — pirmininkas, A.P. Bagdonas — sekretorius. Atstovai — Martynas Brakas, Ansas Lymantas, Ramūnas Buntinas, Ieva Ašmytė, Ieva Jankutė, V. Peteraitis, I. Andruškevičienė, Vilis Trumpjonas, J. Lampsaitis.

38-JI STUDIJŲ SAVAITĖ

38-ji Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitė įvyks 1991 metais liepos 28 — rugpjūčio 4 dienomis Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijoje.

Dėl programos (pasiūlymų, klausimų) rašyti moderatoriui dr. Kęstučiui Girniui: Gebelstr. 13, 8000 München 80, Germany; organizaciniais klausimais — Alinai Grinienei: Diamantstr. 7, 8000 München 50, Germany.

Rengėjai

NELEISKIME „SVEČIUI" NUMIRTI!

Išeivijos spauda, laikraštis yra vienintelis ryšininkas ne tik išsiblaškiusių mūsų tautos brolių ir seserų, bet taip pat su gimtuoju kraštu, mūsų brangia tėvyne.

Daugelis lietuviškų laikraščių išeivijoje nusiskundžia sunkiomis lietuviškos spaudos darbuotojų sąlygomis ir bendradarbių bei skaitytojų trūkumu. Gi pagrindinis lėšų šaltinis yra skaitytojų mokestis už prenumeratą.

Didelį rūpestį išeivijoje per praėjusius dešimtmečius kėlė evangeliška spauda, be kurios mūsų veikla ir mūsų krikščioniškos bendruomenės egzistencija visiškai neįsivaizduojama.

Kreipiuosi į visus evangelikų kunigus, parapijėlių pirmininkus ir pavienius asmenis, maloniai kviesdamas platinti „Svečią" kaimynų, draugų ir pažįstamų tarpe. Taip pat prašau prisidėti straipsniais, žiniomis, skelbimais, nuotraukomis iš parapijų ir šeimyninio gyvenimo. Į tą kilnų darbą įsijunkime visi, be jokio atlyginimo, bet su pasišventimu mūsų evangeliškai spaudai.

Neleiskime „Svečiui" numirti! „Svečias" išeina du kartus į metus dvigubais numeriais. „Svečias" — vienintelis pasaulyje lietuvių evangelikų liuteronų laikraštis yra spausdinamas Čikagoje, JAV. Prenumeratos kaina Vokietijoje 15.00 DM. metams.

Prenumeratos ir kitais „Svečio" laikraščio reikalais prašau kreiptis tik į mane:

Pfarrer Fr. Skėrys, Mülhpusestr. 9, D-6800 Mannheim 71, Germany. Tel: 061-475591. Konto Nr. 744 128 0, Bankleitzahl 670 501 01 bei der Stadsparkasse Mannheim.

Kunigas Fr. Skėrys

ĮVAIRENYBĖS

Keistenybės, nuostabos ir rekordai

Elvis Presley (pasakojama, kad jis buvo lietuvių kilmės — Preslauskas?) mirė prieš 13 metų, bet jo gerbėjų ir garbintojų skaičius, atrodo, nemažėja — „piligrimai" tebeplaukia į Gracelando (Memphis, JAV) „šventovę" ir ten perka įvairius Elvis suvenyrus... Šiemet „šventovę" jau aplankė daugiau negu 50 tūkstančių Elvis gerbėjų.

Paskutinė mada Gracelande yra spėlioti kiek Elvis Presley būtų svėręs ant kitų planetų. Pavyzdžiui ant PLUTO planetos jis būtų svėręs tik 13 svarų...

Didžioji Britanija — Europos bukagalvis! Tai ne britų priešų šmeižtas, bet British Association prezidento Sir Claus Mosero pareiškimas! Taip pat eilė britų darbdavių, įskaitant sosto įpėdinį princą Charles, skundžiasi mokyklinio jaunimo nemokšiškumu — ypač nemokėjimu savo gimtos kalbos. Žurnalistas Keith Waterhouse teigia, kad apie 60 proc. jaunuolių, paliekančių mokyklą, nemokėtų teisingai parašyti žodį „Europa"! Šia nemalonia padėtimi susirūpino ir britų mokymo įstaigos.

Amerikos Vėžio Draugijos patarimas tabokiams ir girtuokliams: nors kartą metuose pasitikrinti burnos ertmės būklę dėl galimų ankstyvo vėžio žymių, k.a. gleivinės paraudimo (dažnai su baltom dėmėm) — ypač apatiniame liežuvio paviršiuje ir burnos dugne.

Teigiama, kad valgydamas kasdien nors skiltelę česnako — apsisaugosi nuo vėžio ligos, sumažinsi kraujo riebalų — cholesterolio kiekį ir dėl to retai gausi širdies priepuolį. Bet... kasdien valgydamas česnaką gali būti gana vienišas — kas vėl neigiamai veikia į sveikatą...

Amerikos vyr. teismo teisėją Thurgood Marshallą tikrai galima pavadinti jaunu seniu. Būdamas 82 metų amžiaus ir atmesdamas siūlymą pasitraukti į pensiją, jis pareiškė mirsiąs tebebūdamas aktyvioj tarnyboj nuo pavydaus vyro kulkos, kai jam bus 110 metų amžiaus!...

Valijoj dabar esą apie 11 milijonų avių, t.y. keturis kartus daugiau negu valų.

Britų dienraštyje „Daily Mail" pranešama, kad Cadbury gamybos šokolade buvo rasta negyve vapsva ir už tai gamykla buvo nubausta 500 svarų. Žinutės antraštė „Sweet sting" (Saldus įgėlimas)...

Mano tėviškėje žmonės sakydavo: „Skubos darbą velnias renka", o rusai turi priežodį „Pospiešyš — liudėj nasmešyš" (Paskubėsi — žmones prajuokinsi). Šiomis liaudies išmintimis įsitikino ir Texaso (JAV) banko plėšikas. Jis išbėgęs iš banko įšoko į pravažiuojančią mašiną ir suriko vairuotojui: „Važiuok kuo greičiau — mane vejasi policija!" Nelaimei, jis įšoko į policijos mašiną...

Šiemet rugpjūčio 3 d. Dodžiojoj Britanijoj temperatūra pavėsyje vietomis pasiekė 37.2 C. (99 F.). Tai buvo rekordinis karštis šioje karališkoj saloj. Beveik toks pat karštis čia buvo 1911 m. rugpjūčio 9 d. Kento grafystėje: tada temperatūra siekė 36.8 C. (98.2 F.).

1922 m. rugsėjo 13 d. Libijoj buvo užregistruota 58 C. (136.4 F.).

Worverhamptono gyventojas Robert Thompson gavo vieno peno vertės pašalpos čekį, siųstą *pirmos* klasės (20 penų) paštu!...

JAV prezidentas turėsiąs gauti gana patogų lėktuvą su 85 telefonais, septyniom voniom, medicinos kabinetu ir filmų ekranais!

Iowa (JAV) universiteto tyrimai rodo, kad daugiausia šeimos rietenų būna trečiadieniais, o mažiausia — ketvirtadieniais.

K. Tautginas

NAUJAS „EL" REDAKCIJOS IR SĄJUNGOS FAXO NUMERIS 071-221 6164

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

LIETUVIAMS PATALPOS MÜNCHENE. Nuo pat tremties pradžios Müncheno lietuviai neturėjo nuosavo kampelio susirinkti, atšvęsti šventes ir t.t. Tik š.m. gegužės mėnesį arkivyskupijos ordinariatas paskyrė lietuvių katalikų sielovadai Münchene, netoli stoties, centre, Landsbergerstr. 4/I, du kambarius ir bendram naudojimui su kitom grupelėm ne perdidelę saliukę ir virtuvę. Rugsėjo 16 d. įvyko iškilmingas pašventinimas ir pamaldos, dalyvaujant Müncheno vyskupui Juozui Matulaičiui. Vyskupas Matulaitis po pamaldų tarė žodį Müncheno lietuviams, o prel. A. Bunga ir Apylinkės Bendruomenės pirmininkas inž. R. Šneideris dėkojo vyskupijai už patalpas, kur galės vystytis lietuviška veikla ir kultūra. Vyskupijos atstovai buvo apdovanoti religiniais-tautiniais mūsų drožiniais, audiniais. Pamaldose ir vėliau prie vaišių giedojo ir dainavo liaudies dainas solistai Juozas Koreiva ir Žvainys Ivanauskas iš Vilniaus. Visi džiaugėsi tautiškai įrengtomis patalpomis, kur bus jauku patiems rinktis ir priimti svečius. A.G.

Lietuviškų patalpų Münchene šventinime (rugsėjo 16 d.) iš kairės: **kun. J. Sabaliauskas iš Elektrėnų, J.E. vysk. A. Deksnys, vysk. E. Sieblez, vysk. ir J. Matulaitis iš Kaišiadorių. Šventinime taip pat dalyvavo prel. L. Penger iš Müncheno.**

Vysk. J. Matulaitis su K. Jokubynu. Nuotraukos: dr. S. Girniaus

Vilkaviškio „Dobilo" foto-žurnalistas Romas Eidukevičius Londone draugiškų policininkų globoje.

NEKROLOGAS

A.A. VILIUS FIDLERIS, Ph.D.

Ankstyva mirtis 1990 m. rugpjūčio 10 d. iš mūsų tarpo ištraukė didelės energijos visuomenininką, gamtos mylėtoją ir atominės energijos mokslininką.

Dr. Vilius gimė 1928 m. Diusseldorfe, Vokietijoje, kur jo tėvai tuo metu gyveno. Savo jaunystėje pergyveno rusų ir vokiečių okupacijas. 1944 metų vasarą rusams artėjant prie Kauno, Antano ir Onos Fidlerių šeima su jaunuoju Vilium pasuko Vakarų Europos link. Antrojo pasaulinio karo pabaigos sulaukė Danijos sostinėje Kopenhagoje. Tolimesnis Viliaus gyvenimas buvo „Perkeltųjų žmonių" (D.P.) stovyklose. Į Didžiąją Britaniją atvyko kaip tekstilės pramonės darbininkas, įsidarbino Oldham mieste. Verpdamas medvilnę, jis pradėjo mokytis neakivaizdiniu studentu Londono universitete.

Vėliau persikėlė į Nottinghamą ir įstojo į Nottinghamo universitetą. Jis savo studijas fizikos moksle čia užbaigė B.Sc. laipsniu. Po poros metų savo studijas apvainikavo daktaratu (Ph.D.).

Bestudijuodamas susipažino ir pradėjo draugauti su Kanados lietuvaite Danute Zubrickaite, su kurią, baigęs mokslą, sukūrė lietuvišką šeimą. Susilaukė dukters Rasos ir sūnaus Sauliaus.

Pirmasis dr. Viliaus darbas buvo Britų anglies pramonėje, kuris truko tik keletą mėnesių. Po to pradėjo dirbti UKAEA (United Kingdom Atomic Energy Authority) įsijungdamas į Donareay bandomosios atominės elektrinės mokslininko darbą. Čia jis išdirbo iki 1961 metų vasaros.

Tų metų rudenį jis išvyko į Kanadą ir įsijungė į Kanados atominių elektros stočių darbą — Deep River ir Chalk River atominės energijos laboratorijose, kur jis tapo vienu iš Kanados mokslininkų pirmūnu, sukurdamas specialų zirconinių metalų mišinių aloydą, naudoti atominių elektrinių reaktorių vamzdžiams. Dr. Viliaus atrastas zirconiumo aloydas naudojamas visose CANDU elektros stotyse. Jo moksliniu eksperimentinių darbų rezultatais dabar naudojamasi pasaulyje atominių stočių statybose.

Dr. Viliaus mokslinis darbas atominės energijos srityje, šiais metais buvo apvainikuotas KROLL medaliu. Tai pats aukščiausias apdovanojimas, kurį gali gauti zirkoniumo metalurgistai. Dr. Vilius tą medalį gavo specialiose iškilmėse Tokijo mieste, Japonijoje, lapkričio mėnesį.

Be to dr. Vilius buvo pasižymėjęs dar kitais tarptautinės atominės energijos projektais. Mokėdamas prancūzų, vokiečių, anglų, rusų bei lietuvių kalbas jis galėjo dalyvauti mokslininkų darbuose tarptautiniu mastu. Chalk River atominės energijos laboratorijos neteko garsaus ir gabaus mokslininko, o tai bus jaučiama ne vien Kanadoje, bet ir visame pasaulyje.

1989 metų rudenį dr. Vilius lankėsi Sovietų Sąjungoje ir Lietuvoje ir susipažino su Černobylio avarijos pasekmėmis.

Be mokslininko — jis buvo ir visuomeninkas. Nuo vaikystės buvo Lietuvos Skautų Sąjungos narys. Gyvendamas D. Britanijoje buvo LSS Anglijos Rajono „Budėkime" žurnalo redaktorius. Š.m. rugpjūčio mėnesio viduryje jis turėjo pravesti LSS skautų stovyklą prie Huntsville, Kanadoje.

Dr. Vilius buvo didelis gamtos mėgėjas ir mylėtojas. Jis dar būdamas D. Britanijoje domėjosi „Lake District", „Europos Alpėmis", „Hell's Gate", „South Nahanni" upe, Kanados šiaurės dykumomis, nuo „Buffin" salos iki „Coppernicke River".

Jis taip pat buvo giliai tikintis katalikas. 1951 m. Šventųjų Metų proga, kaip piligrimas iš Nottinghamo dviračiu nuvyko Romon dalyvauti Šventųjų Metų iškilmėse. Tuo pačiu metu jis dviračiu apkeliavo didelę dalį Vakarų Europos.

Dr. Vilius planavo grįžti į Lietuva ir padėti jai atominės energijos srityje. Bet likimas nulėmė kitaip.

Paliko liūdinčius motiną Oną, dukrą Rasą, sūnų Saulių su šeimomis, sesutę Gražiną McCarthy Londone, Anglijoje.

Palaidotas 1990 m. rugpjūčio 19 d. Lietuvių Švento Jono kapinėse, Mississauga, Toronto, Kanadoje.

Stasys Kasparas

Vilniaus universitetui remti draugijos suvažiavimas

Galimas tvirtinti, kad su šį pavasarį Frankfurte įsteigtos draugijos Vilniaus universitetui remti statutu tas pats įvyko, kaip su Lietuvos parlamento priimto Kovo 11 aktu. Institucijos, draugijoms įregistruoti, statuto nepripažino, nes jame buvo keleta formalių klaidų. Pagalvoji, steigiamąjame suvažiavime šalia Frankfurto universiteto prezidento buvo ir kitų profesorių, jų tarpe ir juristų, bet kaip pasirodo, nei vieno praktiko, kuris būtų galėjęs į tas formalijas susirinkusių dėmesį atkreipti. Nebūtų reikėję šaukti draugijos neeilinį suvažiavimą, kuris įvyko Frankfurte, Goetes universiteto svečių namuose, šių metų rugsėjo 21 dieną.

Statute reikėjo tarp kito specialiai pabrėžti, kad draugijos lėšos vartojamos tik numatytiems jos tikslams ir kad jos nariai bei valdyba joje dirba neapmokamai. Tai buvo visiems jau iš anksto aišku. Be to likviduojant draugiją, jos likutis turi atitekti Vokietijoj veikiančiai ne pelno organizacijai. Tokia organizacija buvo pasirinktas šį kartą Frankfurto Goetes universitetas, nes jo darbuotojų iniciatyva ji buvo įkurta. Čia reikėtų įterpti trumpą epizodą. Kažinkas iš susirinkusiųjų paklausė, tai ką Frankfurto universitetas darys su tais pinigais? Draugijos vicepirmininkas dr. Leonas Gudelis gyvenimiškai paaiškino. Jeigu kas nors likviduojasi, tai ne todėl kad turi per daug pinigų ar turto, bet jau stovi prie bankroto slenksčio. O su testamentu yra taip; jeigu jis tau naudingas — jį pasiimi, o jeigu reikia mirusio skolas sumokėti, paprastai jo atsisakai. Ta proga buvo pakeisti ir kiti praktiški draugijos nuostatai. Pakeltas nario mokestis ir galimybė jau per mėnesį sušaukti, reikalui esant, draugijos visuotinį suvažiavimą. Visa tai buvo atlikta per 15 minučių, draugijos nariams vienbalsiai pritariant.

Iš Vilniaus atvykęs universiteto prorektorius ir čia esančios Vilniaus universitetui remti draugijos vicepirmininkas prof. Jonas Grigonis, papasakojo suvažiavusiems Vilniaus universiteto ir Lietuvos bendrai problemas, pabėdavojo tradiciškai, bet dabar su „tautine" gaidele. Diskusijų dėl pranešimo nebuvo, nes draugijos kasininkas prof. Winter manė, jeigu „mūsų Kazimiera" rado laiko ištekėti, apie tai rašė šiom dienom visi didieji vokiečių laikraščiai, tai visos problemos yra sprendžiamos...

Draugijai dabar priklauso daugiau negu 90 asmenų, kaip pranešė pirmininkas prof. dr. Christian Winter. Kad ir nepavyko ją oficialiai priregistruoti, bet darbų užteko. Jau dabar svečiavosi 3 Vilniaus universiteto mokslininkai pas savo kolegas Frankfurto universitete. Dar trys atvyks iki šių metų pabaigos. Tai tęsiama tradicija, kuri prieš 10 metų prasidėjo tarp Vilniaus ir Frankfurto universitetų. Naujovė buvo Vilniaus universiteto studentų grupės atvykimas į Frankfurtą. Kad ir viskas nelabai sklandžiai praėjo, nes draugijai priklausantys vokiečiai studentai tokiam reikalui neturėjo prityrimo — ir jiems buvo pirmą kartą toks uždavinys — rodo, kad šis susitikimas turėjo savo prasmę, nes vienas kitą galėjo daugiau pažinti. Šiuo metu yra grupė Frankfurto universiteto studentų Vilniuje. Po studentų apsilankymo Frankfurto universitetas gavo daug užklausimų, kaip galima studijuoti čia. Dabar Draugijos valdyba ruošia tikslų aplinkraštį, kurį greitai turėtų gauti suinteresuotieji. Pasirodo, įstoti į Frankfurto universitetą jaunimui iš Lietuvos ne tokia jau bėda, taip pat ir į paruošiamuosius kursus. Kvota užsieniečiams studentams iš taip vadinamos „Rytų Europos" nėra pakolkas išpildyta, o Frankfurte bus teikiama studentams iš Lietuvos pirmenybė, kaip buvo išaiškinta. Visa bėda yra su stipendijom. Kur ir kaip gauti stipendijas, bus tame aplinkraštyje parašyta.

Rudenį pirmą kartą Frankfurte pradės studijuoti ir žmonės iš Lietuvos, nes Draugija gavo 5-kias Vokietijos užsienio reikalų ministerijos (DAAD) stipendijas, pagal kurių reikalavimus jau yra parinkti kandidatai bestudijuojantys Vilniaus Universitete. Draugija tikisi ateityje gauti daugiau stipendijų, kurios bus paskirtos pagal donatorių norą.

Pagal finansines galimybes bus ir kiti Vilniaus universiteto materialiniai norai išpildyti — prašymų jau yra. Kaip sakoma, lašas po lašo ir akmenį pratašo.

Romas Šileris

ŽEMAITIJOJE

TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Š.m. rugpjūčio 25 d. Tauragėje susitiko 1950 m. rugsėjo 1 d. ištremti iš Tauragės ir Šilalės rajonų (tą dieną trėmė tik iš tų dviejų rajonų) į Chabarovsko sritį, pažymėti Trėmimo keturiasdešimtmetį. Susirinko apie 90 tremtinių. Kalbas sakė šio susitikimo iniciatorius S. Barškelis, Panevežio „Caritas" atstovė M. Barškėlytė, iki trėmimo buvusi mokytoja A. Lengvinienė, Lietuvos tremtinių sąjungos Šilalės skyriaus pirmininkas K. Balčiūnas, Tauragės skyriaus tarybos narys P. Sadauskas. Meninę dalį atliko Kvėdarnos kultūros namų tremtinių choras, vadovaujamas meno vadovės D. Krasauskienės ir direktorės R. Šimkūnienės. Čia P. Sadauskas, o vėliau vakarienės metu K. Balčiūnas padeklamavo savo eilėraščių.

Prie paminklo „Stalininėms aukoms atminti" padegta daugybė žvakučių, pagiedota „Marija, Marija", „Lietuva brangi", ir kitos giesmės.

Tauragės bažnyčioje atlaikytos pamaldos už tą dieną išvežtus mirusius tremtinius.

Tremtiniai nuvyko į Tauragės geležinkelio stotį, iš kur tą dieną pajudėjo vagonai su tremtiniais į juodąją šalį, iš kurios niekas sugrįžti negali. Laikydami žvakutes (degančias) rankose tremtiniai sugiedojo Lietuvos himną, atliko improvizaciją.

Bendros vakarienės metu patriotines ir tremtinių dainas dainavo Kvėdarnos tremtinių choras, tremtiniai prisiminė praeities vargo kelius. Šilalės skyriaus pirmininkas K. Balčiūnas padėkojo taip gausiai susirinkusiems tremtiniams už dalyvavimą renginyje ir vaišėse.

Kęstutis Balčiūnas

LIETUVOS RESPUBLIKA 1992 M. OLIMPIADOJE

Tikimasi, kad Japonijoje vykusiame Tarptautinio Olimpinio komiteto suvažiavime bus svarstomas ir Pabaltijos kraštų sugrįžimas į tarptautinę olimpinę šeimą. Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentas Poviliūnas pasakė, kad neseniai išrinktas Sovietų Sąjungos olimpinio komiteto prezidentas Smirnovas pabaltiečių sugrąžinimui į Tarptautinį Olimpinį komitetą nesąs priešingas, dėl to yra vilčių, kad galbūt, jau 1992 metų olimpiadoje Barcelonoje, Lietuvai galės atstovauti lietuviai sportininkai su lietuviška trispalve ir valstybine uniforma. Lietuvos tautinis olimpinis komitetas, kaip pastebėjo prezidentas Poviliūnas, buvo pirmoji lietuvių visuomeninė organizacija nutarusi atsiriboti nuo Maskvos, tapti savarankiška. Komitetas kviečia visus lietuvius — tėvynėje ir svetur neatsisakyti jį finansiniai paremti, kad būtų galima išvysti lietuvišką trispalvę plevėsuojant pasaulinėje olimpiadoje. Kiekviena, kad ir mažiausia finansinė parama padės Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui šį tikslą atsiekti.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

TEL.: 071-727 2470 TELEX: 261947 SOS G FAX: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;

Užsienyje — 25 svarai (Vokietijoje 77 DM) oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS— KADA—KUR?

Spalio mėn. 6 d. Wolverhamptone įvyks DBLS Tarybos Posėdis-Suvažiavimas.

Spalio 12-14 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas Romuvoje, V. Vokietijoje.

Spalio 20 — Boltono lietuvių metiniai šokiai Ukrainiečių Klube, 99 Castle St. Bolton.

Spalio 28 — 16 val., Albert Hall, Nottingham, Tarptautinis koncertas. Organizuoja: „Greene".

Spalio 26-28 — Vokietijos Lietuvių Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas.

1991 metai.

Vasario 16 — pagrindinis Vasario 16 minėjimas Hüttenfeldo Bürgerhause, V. Vokietijoje.

DBLS-GOS TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Spalio 6 d., 13 val., įvyks DBLS-gos Tarybos suvažiavimas Ukrainiečių klube, Merridale St., West, Wolverhampton.

SUVAŽIAVIMO DIENOTVARKĖ

13 val. — 1. Suvažiavimo atidarymas; 2. Sveikinimai; 3. Tarybos suvažiavimo 1989 m. protokolo skaitymas; 4. Skautų ir Jaunimo lietuviški reikalai; 5. „Europos Lietuvis"; 6. Ryšiai su Lietuva; 7. Sodyba; 8. Lietuviškos organizacijos Tarybos rėmuose; 9. Lietuviškų fondų reikalai; 10. DBLS-gos Taryba, jos uždaviniai ir ateitis; 11. Klausimai ir sumanymai; 12. Suvažiavimo uždarymas.

18 val. — Vakarienė.

DBLS-gos Tarybos prezidiumas

SODYBOJE

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Lapkričio 24 d., šeštadienį, 16 val., Sodybos didžiojoje salėje įvyks Lietuvos kariuomenės minėjimas su programa. Bus paskaita, disko šokiai ir loterija. Ruošia DBLS-gos Sodybos skyrius. Visus kviečiame apsilankyti.

Sk. Valdyba

REIKALINGI VEDĖJAI

Lietuvių Sodybai reikalingas vedėjas ir vedėja, pageidaujama vedusi pora, turinti patyrimo sąskaityboje ir susipažinusi su baro ir virtuvės darbų priežiūra. Turi laisvai valdyti anglų kalbą ir pageidautinas lietuvių kalbos mokėjimas.

Rašyti, nurodant patirtį ir mokslą, Lietuvių Namų Bendrovės Pirmininkui, K. Tamošiūnui, 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT.

PAMALDOS

Nottinghame — spalio 7 d., 11.15 val., Židinyje.

Mansfielde — spalio 7 d., 15 val., Šv. Pilype, 3, Chesterfield Rd. South.

Nottinghame — spalio 14 d., 11.15 val., Židinyje.

Leicesteryje — spalio 14 d., 14 val., Šv. Širdyje.

Nottinghame — spalio 21 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — spalio 21 d., 14 val., Bridge Gate.

Huddersfielde — spalio 21 d., 13 val.

LONDONE

PIRMASIS SPALIO MĖNESIO SEKMADIENIS

Spalio 7 d. yra pirmasis mėnesio sekmadienis. Švento Kazimiero šventovėje bus ypatingos pamaldos. Prieš šv. Mišias bus Eucharistinė eisena. Tėvai kviečiami dalyvauti su vaikais, leisti jiems dalyvauti eisenoje.

LONDONO SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO LABDAROS VAKARAS

Spalio 20 d., šeštadienį, 20 val., Sporto ir Socialinis klubas rengia „Labdaros Vakarą", paremti „British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania.

Šokiams gros „Disko" muzika, o maistas — veltui. Įėjimas 5.00 sv., kurie bus įmoketi fondui. Bilietus prašome įsigyti iš anksto per klubo sekretorę Marija Hoye-Kalinauskaitę, arba pas S. Kasparą, sekmadieniais parapijos Svetainėje.

Visi Londono lietuviai kviečiami šiame vakare dalyvauti ir prisidėti prie D. Britanijos lietuvių Lietuvos našlaičių vaikų humaniško kelio.

Klubo valdyba

GAUTA PADĖKA

British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania gavo padėką iš Vilniaus vaikų Namų Nr. 1, kuriems vadovauja direktorė Danutė Putrimienė, už vaistus, vitaminus ir kitą paramą. Tuose vaikų namuose yra 60 vaikų, kurių amžius — 2.5 iki 7 metų.

Antra padėka gauta iš Respublikinės vaikų klinikinės ligoninės Vilniuje, už chirurgines pirštines.

SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO SPORTAS

Rugsėjo 16 d. „Dickie Davis" taurės turnyre „Lithuanian Victoria" pralaimėjo prieš „Prince of Wales" 0:1 rezultatu.

Pirmosios divizijos „Lithuanian Victoria A" pralaimėjo prieš „Poplar Park" santykiu 1:3.

Žaidimus aprašė „East London Advertiser" 90.IX.21 d., Nr. 5703.

UŽSIENIO SVEČIAI LONDONO LIETUVIŲ PARAPIJOS CENTRE

Rugsėjo 9-16 d.d. Londono lietuvių parapijos centre ir pamaldose apsilankė: solistė Sigutė Trimakaitė ir pianistė Audronė Kiseliūtė iš Lietuvos ir dalyvavo Tautos Šventės pamaldose, Sigutė giedojo, o Audronė grojo vargonais; medicinos mokslų daktarė prof. Dalia Gaidamonienė, kuri atvyko dalyvauti „Plaučių ligų" konferencijoje Londone; Aleksas ir Aldona Koncerovai, Gita Lišauskaitė iš JAV; Roma Eskirtienė iš Australijos; L. Rinkevičienė iš Lietuvos; Vladas ir Aniceta Gedmintai iš JAV.

Rugsėjo 23 d. pamaldose dalyvavo ir su tautiečiais susitiko Stasė Matulevičienė iš Kauno, kuri anksčiau gyvenusi Londone, prieš porą metų grįžo į Lietuvą. Ji išvykdama užsisakė „Šaltinį" 1991 metams.

Taip pat lankėsi Irena Bartulienė iš Kauno, miesto savivaldybės tarnautoja.

TAUTOS ŠVENTĖ

Rugsėjo 9 d. Londono lietuviškoji Šv. Kazimiero parapija šventė Tautos Šventę, kuri prasidėjo 11 valandą atnašaujamomis šv. Mišiomis Šv. Kazimiero šventovėje.

Kun. Vaclovas Aliulis MIC, prie altoriaus buvo atlydėtas su eisena, vadovaujama Londono skaučių ir skautų. Atnašaujamos Mišios buvo užprašytos DBLS-gos Londono I-jo skyriaus valdybos. Skaitinius skaitė choro vedėjas J. Černis.

Pamoksle buvo paliesta Tautos ir Marijos Gimimo švenčių prasmė. Toliau pamokslininkas palietė Lietuvos ir išeivijos bendravimo reikalus. Jis sakė, kad per šį trumpą buvimą suspėjome patirti ir išgirsti, įsitikinti kokį didžiulį vaidmenį Didžiosios Britanijos lietuvių gyvenime turi jų lietuviškos parapijos ir visa tautinė sielovada, kuri telkė ir išlaikė tautinę ir dvasinę išeivijos gyvybę, labai daug kartų neleido tautiečiams išsiskirstyti, prarasti savo veidą.

Mišiose tikinčiųjų maldas skaitė v.s. Gajutė O'Brien. Aukas prie altoriaus nešė uniformuotos skautės ir skautai.

Mišių metu šalia parapijos choro, vedamo J. Černio, vargonais grojo pianistė Audronė Kiseliūtė, giesmes giedojo solistė Sigutė Trimakaitė, abi iš Vilniaus. Taip pat dalyvavo 14 asmenų iš Lietuvos.

Pamaldos užbaigtos Tautos himnu, kuris nuskambėjo nuoširdžiai ir garsiai šventovės skliautuose.

Po pamaldų Svetainėje, S. Kasparas supažindino parapijiečius su atvykusiais svečiais ir pakvietė kun. Vaclovą Aliulį pasidalinti mintimis su londoniečiais. Kun. V. Aliulis sakė, kad jis atvykęs atstovauti Lietuvą Amplefort Abbey konferencijoje '90, kurios tema buvo „Tikinčiųjų visuomenė ir valstybė Vidurio ir Rytų Europoje". Konferencijos pirmininku buvo Westminsterio kardinolas Basil Hume. Konferencijoje dalyvavo apie 200 atstovų. Kun. V. Aliulis skaitė paskaitą „Valstybių ir Bažnyčių santykiai — bendradarbiauti savų visuomenių labui, bet nesusilieti". Be konferencijos jis aplankė savo bičiulius marijonus ir jų atstovaujamas bendruomenes, susipažino su Anglijos lietuvių religine ir tautine veikla.

Konferencijoje jis susitiko su D. Britanijos veikėjais. O uždarymo iškilmėse jis konferencijos organizacinio komiteto pirmininką Leo Chamberlain apdovanojo lietuviška tautine juosta, perrišdamas ją jam per pečius.

Taip pat jis dalyvavo pamaldose Tėvų marijonų centre Nottinghame ir Birminghame.

Kun. Vaclovas Aliulis MIC, būdamas Londone aplankė Lietuvos atstovybę ir susipažino su Lietuvos Atstovu V. Balicku ir Ponia Balickiene. Lankydamasis Lietuvių Namuose lankėsi Nidos spaustuvėje ir „Europos Lietuvio" redakcijoje..

Rugsėjo 9 d. atvykęs į solistės Sigutės Trimakaitės ir pianistės Audronės Kiseliūtės koncertą, susipažino su rašytoju-laureatu Kazimieru Barėnu ir M. Barėniene.

Labai gaila, kad DBLS-gos pirmininkas koncerto įvade nepaminėjo garbingojo svečio iš Lietuvos kun. V. Aliulio. Gerai, kad jį pataisė Sigutė Trimakaitė, kuri kalbėdama apie save nepamiršo pristatyti londoniečiams Šv. Mikalojaus šventovės kleboną ir Sąjūdžio Tarybos narį kun. V. Aliulį MIC. Jam atsitojus ir nusilenkus, susirinkusieji jį priėmė garsiu plojimu.

St. Kasparas

ŠKOTIJOJE

OLIMPIADOS ŽAIDĖJŲ PRIĖMIMAS

Škotijos Lietuvių Klubas buvo pasikvietęs sportininkų-invalidų olimpiados žaidėjus į klubo patalpas, praleisti vakarą su jaunuoliais iš Lietuvos buvo susirinkusių daug vietos lietuvių.

Iš Lietuvos buvo atvykę 12 žaidėjų, merginų, berniukų ir 5 mokytojai. Jie olimpiadoje gražiai pasirodė, laimėdami sidabro ir bronzos medalius.

Lietuvių klubas juos pakvietė ir skaniai pavaišino. Jiems tai buvo didelė staigmena, nes kai jie važiavo iš Lietuvos, jiems buvo pasakyta „gal susitiksite du ar tris lietuvius". Kai pamatė lietuvių klube kelias dešimtis, jie tikrai buvo sujaudinti.

Klubo pirmininkas J. Bliūdžius visus jaunuolius maloniai pasveikino ir padėkojo, kad atvyko į Škotiją. Po to juos sveikino parapijos klebonas kun. J. Andriušis ir Šv. Kazimiero parapijos vardu apdovanojo kiekvieną po kuklią dovanėlę..

Kaip žinome, atvykę jaunuoliai iš Lietuvos neturėjo nei peno kišenėje, išskyrus dovanas, gautas Londone iš S. Kasparo ir parapijos klubo. Pirmininkui J. Bliūdžiui pasiūlius, susirinkę tautiečiai padarė rinkliavą. Škotijos lietuvių klubas taip pat paskyrė gražią sumą. Prisidėjus dar poniai Sincliar, tokiu būdu susidarė keletas šimtų svarų.

Olimpiados vadovams pasitarus, dalis surinktų pinigų buvo padėti „Leeds Permanent Building Society" Bellshill einamojoje sąskaitoje.

Jeigu kas norėtų prisidėti aukomis prie tos sąskaitos, prašome siųsti Škotijos Lietuvių Klubo vardu: 79A Calder Rd., Mossend, Bellshill, Lanarkshire, Scotland. Gavę aukas, išduosime pakvitavimus. Už jūsų aukas iš anksto dėkojame.

J. Bliūdžius

Lietuvai reikalinga pagalba DABAR!

REMKIME PAGALBOS LIETUVAI FONDĄ

Aid Lithuania Fund — ALF

Pagrindinis DBLS Fondas, kurio tikslai yra:

***Siekti* Lietuvos Valstybės pripažinimą**

***Stiprinti* jos ekonominį vystymąsi**

***Teikti* praktišką pagalbą Lietuvos Vyriausybei politinės veiklos srityse**

Pagalbos Lietuvai Fondas (ALF) veikia su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinimu.

BALTIC STORES & CO. (Z. JURAS)

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB Tel. 081-460 2592

SIŪLO PASINAUDOTI IŠPLĖSTA IR ĮVAIRIAPUSIŠKA PREKYBA SU LIETUVOS RESPUBLIKA

Galiu pasiųsti

pačius paskutiniausius Vakarų Europoje gaminamus ir gaunamus vaistus

plačiai pasaulyje žinomas angliškas ir kitas įdomias medžiagas

madingai pasiūtus rūbus, kostiumus ir sportinius batus

ELEKTRONINES PREKES

rusiškus ir kitų kraštų automobilius:

Lada 1300 nuo £3990; Samara nuo £4686

Taip pat pervedu palikimus į Lietuvą arba kitus kraštus pageidaujama valiuta, atlieku visas finansines ir banko operacijas vertingiausiu kursu, priimu įvairiam laikui investicijas ir sudarau testamentus bei administruoju nuosavybes. Persiunčiu palikimus vertingiausiu PAVELDĖTOJUI būdu tarpininkauju įvairių dokumentų sudaryme.

Visą rugsėjo mėnesį Z. Juras bus Vilniuje. Visais reikalais kreiptis šiuo adresu: Vilnius, Pionierių 3-2, tel. 62 66 66.

PASAULYJE

Gorbačiovas — diktatorius!

Gorbačiovui sovietų parlamento suteiktosios teisės iki 1992 m. kovo 31 d. be parlamento atsiklausimo diktatoriškai valdyti kraštą, rodo esamą kritišką padėtį Sovietų Sąjungoje, kuri nors ir demokratėja, bet sudaromos sąlygos, kaip ir Stalino laikais, egzistuoti diktatoriui. Turėdamas šias teises Gorbačiovas galės be jokio atsiklausimo nurodyti ir įsakyti pasikeitimus ekonominėje srityje ir tvarkos palaikyme. Dabar jis gali įvesti Šatalino rekomenduojamas ekonomines reformas, pervesti valstybės valdomą ekonomiją į privačias rankas ir laisvos prekybos rinką. Boris Jelcino vadovaujama Rusijos Respublika Šatalino planą priėmė ir jį vykdo, bet ar kitos respublikos paklus Gorbačiovo valiai — dar neaišku. Iki šiol Gorbačiovo išleisti parėdymai Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje nebuvo populiarūs.

P. Afrika išeina iš izoliacijos

Po gen. Smuts vizito 1946 m., joks kitas Pietų Afrikos prezidentas nebuvo priimtas Baltuose Rūmuose iki dabar, kada dabartinis prezidentas F.W. de Klerk, prezidento Busho kviečiamas, lankėsi JAV. Sakoma, kad de Klerk norėjęs anksčiau lankytis JAV, bet ta garbė teko Nelson Mandelai, kuris JAV buvo entuziastiškai priimtas ir pasakė kalbą JAV kongrese. Nors tokių privilegijų prezidentas de Klerk ir negavo, bet pats faktas, kad Bushas jį priėmė reiškia, kad de Klerk vykdomos reformos JAV yra įvertinamos.

Jordanas ir Izraelis

Izraelis Viduriniuose Rytuose yra kariniai stipriausia valstybė, JAV sąjungininkė. Į Saddam Hussein grasinimus iki šiol Izraelis reagavo šaltai ir nesiėmė jokios akcijos. Priešingoje pusėje yra Jordanas, kuris būdamas draugiškas Vakarams, šiame Persijos įlankos konflikte bendradarbiauja su Iraku ir nustojo ne tik Vakarų, bet ir P. Arabijos simpatijų. Paskutiniu metu P. Arabijos vyriausybė išmetė Jordano diplomatus už tai, kad jie, būk tai, esą Irako šnipai ir sustabdė alyvos tiekimą, neva tai, už skolų neapsimokėjimą. Nors Jordano karalius Husseinas bando palaikyti ryšius su abiem pusėm, bet atrodo, kad Jordano gyventojai pradeda jausti įvairius trūkumus. Jordanui ir kitoms nuo Irako konflikto nukentėjusioms valstybėms remti yra įsteigtas fondas. Fondas dabar turi apie 6 bilijonus dolerių, bet ar ir kiek Jordanas gaus — neaišku, nes fondo rėmėjas yra P. Arabija.

Sovietų Sąjunga ne Sovietų?

Sovietų parlamentas svarstė dabartinio „Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjunga" vardo pakeitimą, iš pavadinimo išmetant „sovietų" žodį. Gorbačiovas siūlo Sovietų Sąjungą vadinti „Nepriklausomų Socialistinių Valstybių Sąjunga". Kada šis klausimas buvo svarstomas tautybių parlamente, Baltijo valstybės nedalyvavo, nes jos laiko save 1940 m. nelegaliai okupuotomis ir jau yra pareiškusios esančios nuo Maskvos nepriklausomos, o Lietuva Kovo 11 d. paskelbė savo nepriklausomybę.

Solženicynas kreipiasi į tautą

Pirmą kartą Rusijoje buvo atspausdintas rašytojo Solženicyno, kuris gyvena Amerikoje, kreipimasis į Rusų tautą. Rašytojas siūlo sudaryti Rusijos Sąjungą vien iš slaviškų respublikų. Į tai Gorbačiovas atsakęs, kad „Solženicyno politinis galvojimas man kaip politikui yra svetimas".

Sovietų parlamente buvo klausiama, ar reikalinga tiek daug kariuomenės dalinių dislokuotų aplink Maskvą? Net spėliojama, kad ji laikoma, nes bijoma sukilimo prieš Gorbačiovą ir kad kariuomenė gali būti reikalinga numalšinti riaušėms, kurios gali kilti prasidėjus ekonomių reformų vykdymui.

Ir Sniečkus „nužeminamas"

Londono laikraščiai aprašo, kaip buvo sovietų karių saugomos Lenino ir Krėvės-Mickevičiaus statulos nuo nugriovimo, kuriom nugriauti nutarimą padarė Vilniaus savivaldybė. Taip pat buvo pastatytos karinės sargybos, kai buvo norima nuplėšti pirmojo sekretoriaus Antano Sniečkaus garbei memorialinė lenta nuo komunistų partijos buveinės.